

Nordpå slik stedet så ut da TT overtok i 1948. Foto: Arne Falkanger

Nordpå

I oktober 1948 ble det holdt ekstraordinær generalforsamling i TT. Flere store saker var oppe til behandling, en av dem var om foreningen skulle kjøpe eiendommen Haugen, g.nr. 28, br.nr. 2 og 5 - også kalt "Midtaunet" og "Nordpå" - i Aunegrenda i Haltdalen. Pristaksten lød på kr. 16000, men TT hadde fått et tilbud om å kjøpe for bare kr. 11000.

Generalforsamlingen vedtok enstemmig at stedet skulle kjøpes og dermed hadde TT skaffet seg en ny hytte med tilknytning til rutenettet i Sylene. Fra Nordpå kunne det merkes ruter sørøstover mot Kjøli og nordøstover mot Hilmo, og fra begge disse stedene kunne turistene fortsette videre østover til henholdsvis Stugudal-Nedalen og Schulzhytta-Storerikvollen. Til Hilmo var det en forholdsvis lett fjellovergang på fem-seks timer mens man til Kjøli måtte regne med å bruke åtte timer. Dessuten var Nordpå i seg selv et fint sted, som foreningen ventet seg mye av etter at nødvendige arbeider var utført: "Et kvarter fullt på høyde med det beste vi har, med hyggelige stueinteriører, gode senger og den mange steder savnede badstua," skrev styremedlem Finn Kleven i årboken for 1946/47. Og foreningens viseformann Reidar Jørgensen var ikke mindre begeistret da han omtalte stedet i forbindelse med innvielsen:

"Aunegrenda er en koselig og usedvanlig vakker fjellbygd, øst for Gauldalen. Fra Haltdalen stasjon klatrer bilveg oppover dalsiden og vi får et praktfullt panorama over den vide og veldyrkede bygda i Haltdalen. Etter en halv times marsj er vi oppe på Kjølen, og snart ligger Aunegrendas grønne lier med koselig, gammel bebyggelse foran oss. Øverst oppe i skogbannet lyser Nordpå oss i møte med sine gamle, barkede tømmervegger og sitt nye rødmalte panel. Utsynet fra Nordpå er fritt og fagert, Hultra renner rolig og idyllisk mellom bjørk og vidjer, grønne voller breier seg ut på sidene, de brune furuveggene i de gamle gårdene skinner som bronse i kveldsolen, og oppover lia slåss gran og furu med bjørka om plassen. Like nedenfor fosser Tveråa ned fra fjellet i avvekslende og idyllisk dalsøkk, og en attraksjon for stedet er en skålformet kulp med rutsjebane i svaberget, den ideelle kulp for en dukkert etter endt dagmarsj."

Lang historie

I sterk kontrast til denne idylliske beskrivelsen står kunnskapen om at det var nettopp til Aunegrenda general Armfelt ved juletider i 1718 kom med sin store hær for å starte marsjen over fjellet tilbake til Sverige etter Den store nordiske krig. 29. desember strømmet soldatene oppover bakkene ved Tveråa og tok fatt på den marsjen over mot Tydal og videre østover som mer enn 3000 av dem ikke skulle komme levende fra.

Før TT kom inn i bildet hadde Nordpå en lang historie bak seg. Den begynte vel et hundreår etter Armfelt-tragedien da Svend Pedersen Ramlo og hans kone Johanna Adamsdatter Krogh i 1829 tok til å etablere seg på Haugen. Den purunge rørsjenta Johanna var da noen år tidligere kommet til Haltdalen for å gjøre tjeneste på prestegården i bygda, men så gikk det som det ofte gjør: Hun traff en kar hun likte og som også likte henne, og dermed ble det slik at Johanna og Svend giftet seg i 1827. Dette likte presten av en eller annen grunn åpenbart dårlig, for i talen sin ved vielsen sa han bl.a. følgende: "Revene har sine huler, og himmelens fugler har reder, men disse to har intet de kan helde deres hodet til. Mørkt ser det ut, siger jeg!" Hvordan de nygifte følte seg kan man vel bare tenke seg, men Svend og Johanna var begge to arbeidsomme og evnerike mennesker. De kunne

begge lese og skrive, noe som ikke alltid var tilfelle den gangen, og de viste snart viste at de ikke lot seg skremme av prestens tordentale og dystre spådom.

To år senere hadde de klart å skrape sammen nok penger til at de kunne gå til Svends bror Johan - "Stor-Joen" - som eide gården Andersaunet i Aunegrenda, for å spørre om de kunne få kjøpe seg et stykke jord. For 42 riksdaler fikk de en skrin og karrig plass, 550 meter over havet, som de altså kalte for Haugen. Med et eldhus fra Andersaunet, som de av Johan fikk med seg som "startkapital", gikk de i gang med å etablere seg der "nordpå", og dette ble etter hvert navnet som stedet fikk i bygdas dagligtale.

Utsikten var fremragende, men den kunne de selvsagt ikke leve av. Det som måtte til var hardt arbeid fra morgen til kveld. Med årene ble det bygget, ryddet og dyrket slik at Nordpå ble til å leve av for en familie som etter hvert kom til å telle åtte barn. Svend drev med tømmerkjøring om vinteren og lå om sommeren ved kullmilene inne i skogen mens Johanna passet gården og ungene. Og som om dette ikke var nok hadde hun også tid og krefter til å spe på inntektene ved å hjelpe til med mangt og mye andre steder i bygda. Ja, hun ble etter hvert viden kjent for sine mange kunnskaper og ferdigheter og fungerte både som jordmor, dyrlege og til og med som en slags sakfører for bygdefolket.

Både Johanna og Svend fikk lange liv. Svend døde i 1895, 96 år gammel, og da Johanna døde i 1908 var hun bare to måneder fra å fylle 100 år.

I 2004 fikk Nordpå nok en gang ny eier, som har planer om å utvikle et kurssted.

TT drev i mange år sauedrift på Norpå. Dette bildet er fra 1. mai 1953.
Foto: Kjell Christensen

Gården ble i 1886 overtatt av den yngste av døtrene deres, Kirsti (født 1851 da Johanna var 41 år gammel), og hennes mann John Olsen Heksem. Etter dem overtok to av deres døtre, Johanna og Petra, i 1925. Disse solgte i 1939 Nordpå til Leif Galåen, som var sønn av deres søster Anne Sofie, gift med Ole Arnesen Galåen fra Røros. Leif Galåen drev gården til han døde i 1946, og det var hans enke Ingeborg som i 1947 tilbød TT å få kjøpe eiendommen. Gården var altså i de opprinnelige eierne Johanna og Svends etterslekt helt til TT overtok i 1948.

Vi skal ikke her ta for oss alle barna til Johanna og Svend, men kan nevne at den femte av dem, Faste Svendsen (født i 1842) ble lærer, sterkt engasjert i kristelig arbeid og stiftet Trøndelag Indremisjonskrets i 1886. En av hans sønner igjen, Morten Svendsen, ble en kjent musiker, kapellmester og dirigent. Han dirigerte både Trondheim Symfoniorkester og orkesteret ved Trøndelag Teater. Senere dro han til Tyskland og ble dirigent i Köln. Han ble gift med en russisk sangerinne, Valentina Rostin, en søster av Victoria Bachke, som grunnla det musikkhistoriske museet på Ringve.

Turisthytte, pensjonat og gård

Etter ombygging og utvidelse av hovedbygningen, slik at stedet fikk 40 senger, ble Nordpå innviet 9. juli 1949 og satt i drift med Ingeborg Galåen som vertinne. Og nok en gang høstet arkitekt Roar Tønseth sen. ros og

beundring for det han hadde fått til. "I gammel norsk byggekunsts ånd har han reist et bygg som ikke bare faller naturlig inn i terrenget, men som også står i fullstendig stil med den gamle bebyggelse ellers i bygden," het det i omtalen av stedet i sin nye drakt. Tønseth hadde også hatt ansvaret for innredning og interiør, og særlig vakte peisestua og spisestua alment bifall. Stedet hadde ellers elektrisitet og et moderne kjøkken, tørkerom naturligvis, vannklosett, dusj og badstue. Hva soverommene angikk hadde Nordpå ett med seks senger og ett med fire mens de resterende 30 sengene fordelte seg på 15 tomannsrom. Finansieringen av arbeidene var selvsagt et tungt løft, men ble ordnet gjennom et samarbeid med Bankfunksjonærenes Samfunn i Trondheim, og ifølge avtalen som ble inngått kunne bankfunksjonærene disponere et antall senger for sine medlemmer.

Med bilvei helt frem ble Nordpå som en blanding av turisthytte, pensjonat og gårdsbruk holdt åpen hele året. I mange år ble det delvis gjennom et eget andelslag drevet en betydelig sauedrift med en besetning på opptil 100 dyr. Ved saueutstillingen i Ålen i 1959 fikk TT sågar premie for beste spelsau. Men inntektene sto etter hvert ikke i forhold til det arbeidet som driften medførte og saueholdet ble derfor avvirket i 1967.

Besøket på Nordpå var til å begynne med bra. Men med årene ble stedet mer en belastning enn til glede for foreningen. Driften gikk med til dels betydelige underskudd, som samlet for perioden 1972-1976 beløp seg til kr. 86000. Stedet ble i perioder også holdt stengt fordi besøk og inntekter sviktet. Etter at styret hadde vurdert en rekke mulige alternativer for fortsatt drift, deriblant ombygging til selvbetjeningshytte, ble det etter forhandlinger med Holtålen kommune vedtatt å foreslå overfor generalforsamlingen å selge Nordpå til kommunen. Dette ble også vedtatt, mot én stemme, da saken ble behandlet på en ekstraordinær generalforsamling i slutten av november 1976. Dermed var TTs tid som eier av Nordpå over, men foreningen hadde etter dette i mange år kvarteravtale med skiftende eiere.

I senere år er Nordpå restaurert og utvidet slik at stedet i dag har 50 senger. 12 rom med dusj og toalett i et tilbygg ble tatt i bruk i januar 1997. Like før jul 2004 fikk Nordpå igjen ny eier, Unni Kristiansen, som når dette blir skrevet forteller at hun ennå ikke har planene klare, men bl.a. tenker på å bruke Nordpå som kurssted. Hun er for øvrig ikke fremmed for å inngå en kvarteravtale med TT heller, så kan hende får TT igjen en fot innenfor på sin gamle "hytte".

TT har imidlertid også mulighet til å bygge en selvbetjeningshytte i det samme området. Nordpå seter ble nemlig holdt utenfor salget av hytta i 1976 og forble i en del år i TTs eie inntil det ble inngått et makeskifte med kommunen om en annen tomt. Flere befaringer har vært foretatt i sakens anledning, men så langt er det ikke kommet til noen avklaring om foreningen skal bygge en ny hytte i denne ytterste vestre delen av Syleneområdet.

I 1979 fikk TT selvbetjeningskvarter på Væktarhaugen. Foto: Erik Stabell

Væktarhaugen

I 1979 fikk TT uten de helt store overskriftene, hverken i årboka eller andre steder, et nytt selvbetjeningskvarter i Stugudal. Stedet var Væktarhaugen, en seter som var eid av Brynhild og Martin Nordfjell ved vestre Rotåa, omlag tre kilometer sørøst for Væktarstua.

På grunn av andre private avtaler var stedet til å begynne med ikke tilgjengelig for TTs medlemmer i påsken. Etter at disse avtalene utløp i 1982 ble Væktarhaugen et fullverdig TT-kvarter og tilgjengelig hele året. Uthuset ble da før sommersesongen restaurert og ominnredet slik at det fikk seks sengeplasser. I tillegg var det mulighet for flatsenger og ved ekstraordinært behov kunne også noen køyer i et eget lite bygg og inne i selve seterhuset tas i bruk.

Vedlikeholdet ble i hele perioden Væktarhaugen var kvarter for TT ivaretatt av eieren og stedet holdt i god stand. Kvarteret lå slik til at det i likhet med Græslhytta var et godt utgangspunkt for turer videre inn til Nedalshytta eller vestover til Kjølhytta, og det fungerte dessuten som mellomstasjon mellom disse hyttene.

Høsten 1997 ble Væktarhaugen etter eierskifte tatt ut av TTs rutenett, og foreningen inngikk da en kvarteravtale med Væktarstua som fortsatt står ved lag.